

“PROFESSIONAL TA’LIMDA RAQAMLI TA’LIM RESURLARI VA RAQAMLI TA’LIM KONTENTLARINING AHAMIYATI”

Abdullayeva Nigora Baxtiyorovna

Jizzax viloyati Zomin tumani Zomin Abu Ali ibn Sino nomli jamoat salomatligi texnikumi “Anatomiya fiziologiya gistologiya” kafedrasini mudiri kasbiy fan o’qituvchisi

Annotatsiya: *Mazkur maqolada raqamli ta’lim resurslarining professional ta’limdagi o’rni yoritilgan bo’lib raqamli ta’lim resurslari, o’quvchilar uchun hamshiralik ishi, anatomiya, jamoada hamshiralik ishi kabi ko’plab maxsus va ko’plab umumkasbiy fanlarda qulay ko’rsatmalarni taqdim etadi. Bu resurslar, o’quvchilar va o’qituvchilar uchun yanada yaxshi tanlov bo’lib, ularning o’qitish va o’rganish jarayonlarini yanada qulay qiladi.*

Raqamli ta’lim resurslari, o’quvchilar uchun turli xil turlarda taqdim etilishi mumkin va ularning qisqa vaqt ichida o’rganish uchun foydali bo’ladi. Bu resurslar o’quvchilarga tez va oson o’zlashtirish imkonini berishning yanada yaxshi va samarali usuli bo’ladi.

Kalit so’zlar: *raqamli ta’lim resurslari, raqamli ta’lim kontentlari, "virtual darslik", "interaktiv darslik", "online kurs", "o’quv modullari", "baholash", "monitoring, innovatsion texnologiyalar.*

KIRISH

O’quv jarayonida elektron darsliklar va raqamli ta’lim resurslari bilan boyitish hamda ta’lim va o’qish jarayonlarini raqamli vositalar orqali olib borish juda muhimdir. "Barqaror rivojlanishga erishish uchun biz raqamli bilimlarni va axborot texnologiyalarini chuqur o’zlashtirishimiz kerak". Bugungi dunyoda raqamli texnologiyalar barcha sohalarda hal qiluvchi rol o’ynamoqda.

“Professional ta’limda raqamli ta’lim resurslari va raqamli ta’lim kontentlarining ahamiyati”

Raqamli ta’lim resursi (RTR) – bu aniq bir fanning barcha mavzularini qamrab olgan raqamli ta’lim kontentlari to’plami. RTR – ta’lim berishda kompyuterni talab qiladigan mahsulotidir.

Raqamli ta’lim kontenti – bu fanning aniq bir mavzusi bo’yicha o’quv jarayonida foydalanish uchun mo’ljallangan raqamli shaklda taqdim etilgan material bo’lib uning tarkibi ma’ruza matni, media materiallar (audio, video va animatsion materiallar), didaktik ko’rgazmali materiallar (plakatlar), taqdimot materiallari, glossariy (atamalar lug’ati), nazorat dasturlari (mustahkamlovchi savollar, amaliy topshiriqlar va test materiallari), mashq va masalalar to’plami, dars mazmunini to’ldiruvchi materiallardan iborat bo’ladi.

Raqamli ta'lim resurslarining avvalgi xususiyatlari hammasi bizni ta'lim va o'quv jarayonimizni yanada kengaytirish uchun ishlatiladi. Bu turdagi resurslar, o'quvchi va o'qituvchilar uchun ko'plab imkoniyatlar yaratishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Raqamli ta'lim resurslari, yanada ko'proq talabani qiziqtiradi va ularning yanada keng tarqalishiga ko'maklashadi. Umuman olganda, raqamli ta'lim resurslari, yanada keng tarqalgan dunyoda, o'quvchi va o'qituvchilar uchun o'rganishni osonlashtiradi va o'qitish jarayonini ko'proq samarali qiladi. Raqamli ta'lim resurslari o'quvchi va o'qituvchilar uchun bir qancha foydali imkoniyatlarni taqdim etadi. Bu resurslar, masalan, o'quvchi jadvallarini tuzish va tarqatish, qisqa videolar va darsliklar ko'rsatish, imtihon javoblari bilan o'quv materiallarini taqdim etish, bir-biriga qo'shimcha manbalarni yozish imkoniyatini berish kabi usullarni o'z ichiga oladi. Raqamli ta'lim resurslari, ayniqsa, qiziqishli va qulay o'rganishni xohlaganlar uchun mo'ljallangan. Bu resurslar, o'rganish jarayonini yanada qulay va samarali qilish uchun o'quvchi va o'qituvchilarga yordam beradi.

Raqamli ta'lim resurslari, o'quvchilar uchun hamshiralik ishi, anatomiya, jamoada hamshiralik ishi kabi ko'plab maxsus va ko'plab umumkasbiy fanlarda qulay ko'rsatmalarni taqdim etadi. Bu resurslar, o'quvchilar va o'qituvchilar uchun yanada yaxshi tanlov bo'lib, ularning o'qitish va o'rganish jarayonlarini yanada qulay qiladi. Raqamli ta'lim resurslari, o'quvchilar uchun turli xil turlarda taqdim etilishi mumkin va ularning qisqa vaqt ichida o'rganish uchun foydali bo'ladi. Raqamli ta'lim resurslarining boshqa bir qancha foydali xususiyatlari ham mavjud. Bu resurslar, o'quvchilarga o'z o'rganishlarini o'zgartirishga va qulaylashtirishga yordam beradi. Raqamli ta'lim resurslarining bir turi, masalan, turli dasturlar va ilovalarni o'rganish uchun mo'ljallangan. Ular o'quvchilarga bir-biridan foydalanishni o'rganishga, biznes dasturlash va web-dasturlashni o'rganishga yordam beradi. Bu resurslar, o'quvchilarga yangi xarakterli va yanada keng ko'zdan kechiriladigan ta'lim usullarini taqdim etadi. Raqamli ta'lim resurslarini o'rganish, yanada keng tarqalgan dunyoda ko'proq samarali va foydali bo'lishi mumkin. Raqamli ta'lim resurslari, ko'pgina internetda taqdim etiladi va o'quvchilar uchun tez va oson qidirish uchun axborotlarni to'plab berish imkoniyatini beradi. Bu resurslar o'quvchilarga tez va oson qidirish imkonini berishning yanada yaxshi va samarali usuli bo'ladi.

Ta'limni axborotlashtirish ilg'or ilmiy-uslubiy bazani yaratish, xodimlarni qayta tayyorlash va yangi avlod mutaxassislarini tayyorlash, zarur moddiy-texnik bazani rivojlantirish, pedagogik faoliyatning yangi madaniyatini shakllantirish bilan bog'liq. Ta'lim maqsadi va vazifalarining innovatsionligi shundan iboratki, talabalar nafaqat bilim oladilar, balki o'qituvchi bilan birgalikda ishlash jarayonida ular kasbiy kompetensiyaning asosini tashkil qiladilar, uning ahamiyati zamonaviy innovatsion hujjatlarda ta'kidlangan. Innovatsion maqsad va vazifalarga o'qitishda axborot, madaniyatshunoslik, kommunikativ, faollik yondashuvlaridan malakali foydalanish

orqali erishiladi. Ta'lim shakllarining innovatsionligi shundan iboratki, an'anaviy darslar bilan bir qatorda sinflar elektron o'quv vositalaridan foydalangan holda, multimedia mahsulotlari va resurslari imkoniyatlarini o'rganishda, multimedia raqamli ta'lim resurslarini ishlab chiqib undan dars jarayonida foydalansa maqsadga muvofiq bo'lar edi.

Raqamli ta'lim resurslari, bugungi kunda o'quv jarayonining avlodlarini, ayniqsa, milliy tizimlardagi o'quvchilarni ko'paytirish uchun muhim vosita sifatida ahamiyat kasb etmoqda. Raqamli ta'lim resurslarining o'quvchilar uchun foydali bo'lishi uchun ularni to'g'ri tanlash, qulaylik va sodda foydalanishni o'rganish kerak.

Raqamli ta'lim resurslari, bugungi kunda o'quv jarayonida katta ahamiyatga ega bo'lgan muhim masalalardan biri hisoblanadi. Raqamli ta'lim resurslari, o'qituvchilar va o'quvchilar uchun o'rganish jarayonini yanada yaxshilash uchun ko'plab imkoniyatlar yaratadi. Bu mavzu haqida keng ko'proq ma'lumot olish uchun, raqamli ta'lim resurslarining foydalanilishi, ulardan olingan foyda va zararlari, ularning amaliyotda qo'llanilishi, o'quv dasturlarida va o'quvchilarning baholarini baholashda qanday ishlatilishi va boshqa ko'plab masalalar ko'rsatilishi mumkin. Raqamli ta'lim resurslari turlari o'rtasida, virtual o'quv dasturlari, interaktiv darsliklar, video darsliklar, xavfsizlik va turli sohalarda o'zlashtirilgan o'quv modullari va online kurslar kabi bir nechta turlari mavjud. Bu resurslar o'quvchilarga o'rganishda yanada keng qamrovlilik yaratadi va ularning o'ziga xos usullari bor. Raqamli ta'lim resurslarini tushunish va ularni to'g'ridan-to'g'ri qo'llash uchun kerakli kalit so'zlar jihatdan, "virtual darslik", "interaktiv darslik", "online kurs", "o'quv modullari", "baholash", "monitoring" kabi so'zlar kiritilishi kerak. Tadqiqot metodologiyasi esa, raqamli ta'lim resurslari foydalanish qoidalari, ularni baholash usullari va ularning amaliyotda qo'llanilishi kabi muhim masalalarni o'z ichiga oladi. Raqamli ta'lim resurslari amaliyotda qo'llanilishiga qarab, ularning foydali va zararli tomonlari, o'quv jarayoni monitoring va baholashning usullari, resurslar amaliyotda o'rganishni qanday oshirish mumkinligi kabi ko'plab muammolar hal qilinadi. Bularning yanada tafsilotli tahlili, raqamli ta'lim resurslariga qo'llanishning eng yaxshi usullari va ularni amaliyotda o'zlashtirishning eng yaxshi usullarini o'rganish uchun ilgari foydalaniladigan asosiy o'quv adabiyotlaridan ham foydalanish mumkin. Raqamli ta'lim resurslari, o'qitish usullariga raqamli yondashuvni o'rnatish orqali o'qituvchilar va o'quvchilar uchun ko'plab foydali qulayliklar taqdim etadi. Bu resurslar interaktiv darsliklar, video darslar, testlar, audio va ko'p boshqa turlardagi ma'lumotlarni o'z ichiga oladi. Raqamli ta'lim resurslari, o'quvchilar uchun o'rganishni osonlashtiradi, o'qituvchilar uchun esa o'qitish jarayonini ko'proq qulay qiladi. Raqamli ta'lim resurslari qisqa muddatda, qulay va samarali o'rganish usullarini taqdim etadi, bundan tashqari, ularning turli xil turlari mavjud. Bu turdagi resurslar o'quvchilar uchun turli xil qulayliklar taqdim etadi, masalan, kelajakda ish qidiruvchilarga yordam berish uchun kerakli ish ko'nikmalarini

o'rganish uchun mo'ljallangan dasturlar yoki biznes dasturlashni o'rganish uchun tayyorlangan kurslar.

Raqamli ta'lim resurslarining tushunchasi keng va ko'p hisoblanadi, ular o'rganish jarayonini yanada qulaylashtiradi va talabalarni motivatsiyalash uchun ishlatiladi. Raqamli ta'lim resurslarining turli xil turlari mavjud bo'lib, ularning kelajakda o'quvchilar uchun o'rganishda muhim ahamiyati mavjud. Talaba yoshlarning zamonaviy tayyorgarligini ta'minlash yo'llarini izlash zamonaviy pedagogika fani va amaliyotining eng muhim vazifalaridan biridir. O'quvchi shaxsini shakllantirish, barkamol shaxsni tayyorlash, bo'lajak mutaxassislarining kasbiy mahoratini yuqori darajada ta'minlash kabi murakkab vazifalarni ta'lim texnologiyasini tubdan o'zgartirmasdan hal qilib bo'lmaydi.

O'quv jarayondagi innovatsion texnologiyalar innovatsiyalarga asoslangan texnologiyalar: tashkiliy (ta'lim faoliyati sharoitlarini optimallashtirish bilan bog'liq), uslubiy (ta'lim mazmunini yangilash va uning sifatini oshirishga qaratilgan) va boshqaruv. Innovatsion texnologiyalar talabalarga o'quv-uslubiy adabiyotlar va materiallardan unumli foydalanish, kasbiy bilimlarni o'zlashtirish, muammoli-izlanish tafakkurini rivojlantirish, kasbiy mulohazani shakllantirish, ilmiy-tadqiqot ishlarini faollashtirish, olgan bilimlarini, o'z-o'zini nazorat qilish imkoniyatlarini kengaytirish imkonini beradi.

O'qitishdagi innovatsion yondashuvlar o'qituvchilarga o'quv-metodik adabiyotlarni tezkorlik bilan yangilash, modulli o'qitish texnologiyalarini joriy etish, simulyatsiya o'qitish texnologiyalaridan foydalanish, talabalar bilimini nazorat qilish imkoniyatlarini kengaytirish, mutaxassislar tayyorlashning mavjud texnologiyalari sifatini oshirish imkonini beradi. Innovatsion texnologiyalar, umuman olganda, ta'lim sifatini va demak, ta'lim xizmatlari bozorida professional ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligini oshiradi. So'nggi besh yil ichida o'quv jarayonini texnik va texnologik ta'minlash sezilarli darajada o'zgardi, turli darajadagi ta'lim muassasalarini rivojlantirish uchun yaxlit raqamli hududlar paydo bo'ldi: boshqaruv faoliyatini avtomatlashtirish, raqamli kutubxonani qo'llab-quvvatlash, ta'lim ishlarini ommaviy axborot vositalari bilan qo'llab-quvvatlash, o'quv jarayonida raqamli ta'lim resurslaridan (DER) foydalanish, darsdan tashqari mashg'ulotlarni axborotlashtirish, o'qituvchilar va talabalarining masofaviy ish shakllarini paydo bo'lishiga sabab bo'ldi.

